

РІВНЕНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ
ДОКУМЕНТАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
МЕНЕДЖМЕНТУ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ФІЗИКИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

27 квітня 2023 року

УДК: 373.5.015.311:331

А 78

Затверджено і рекомендовано до друку рішенням вченої ради факультету документальних комунікацій, менеджменту, технологій та фізики РДГУ (протокол №5 від 23 травня 2023 р.).

А Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки освіти в контексті євроінтеграційних процесів: матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції (26-27.04.2023 р.) / упорядники: С.В. Лісова, Ю.В. Фещук, О.А. Герасименко, Н.В. Дупак, Н.В. Симонович, О.І. Шурин. Рівне: РДГУ, 2023. 128 с.

До збірника матеріалів увійшли доповіді Всеукраїнської Інтернет-конференції з теми “Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки освіти в контексті євроінтеграційних процесів”, яка була проведена 26-27 квітня 2023 року на кафедрі професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ спільно з працівниками Сарненського педагогічного фахового коледжу РДГУ, ВКНЗ “Володимир-Волинський ПК ім. А.Ю. Кримського”, РМЦТУМ Рівненської міської ради, Комунального закладу “РОЦНТТУМ” Рівненської обласної ради.

Матеріали можуть бути корисними науковцям, практичним працівникам, вихователям, вчителям, викладачам та студентам закладів вищої, професійної, загальної середньої та позашкільної освіти.

Схвалено кафедрою професійної освіти, трудового навчання та технологій Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 5 від 18 травня 2023 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей.

© РДГУ, СПК,
РМЦТУМ, 2023

11. Янцур М. С. Основи теорії технологічної освіти: навчальний посібник: курс лекцій: для студентів напряму підготовки «Технологічна освіта» та спеціальності «Середня освіта. Трудове навчання та технології». Рівне: РВВ РДГУ, 2018. 508 с.

УДК: [373.5.016:331]: 373.5.015.31

*Олександр Анатолійович Герасименко,
канд. істор. наук, доцент кафедри
професійної освіти, трудового навчання та технологій
Рівненського державного гуманітарного університету,
(м. Рівне, Україна)*

*Микола Сергійович Савчук,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності
014.10. Середня освіта (Трудове навчання та технології)
Рівненського державного гуманітарного університету,
(м. Рівне, Україна)*

ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТІ КУЛЬТУРНОГО САМОВИРАЖЕННЯ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ З ВИКОРИСТАННЯМ ПРАКТИЧНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. У ХХІ столітті становлення фахівця складається з багатьох факторів, одним з яких є його здатність до самовираження та самопозиціонування у професійній діяльності. Дослідження процесу формування компетентності культурного самовираження, обґрунтування її наукових засад передбачає вивчення сутності цього складного понятійного утворення, його особливостей та генези.

Процеси глобального міжкультурного обміну в усіх ланках суспільного життя висувають певні умови успішності майбутнього професіонала, до яких відносяться здатність до кроскультурного порозуміння, вміння гармонійно поєднувати командну та індивідуальну професійну діяльність і здатність до самовираження в умовах культурного різноманіття, відтак виникає потреба в подальшому розвитку компетентності культурного самовираження, оскільки [4] становлення культури особистості як найважливішої умови її самоорганізації та самореалізації є одним із центральних завдань сучасної вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Процес формування культури та окремі аспекти розвитку компетентності культурної обізнаності та самовираження особистості у

вищій школі розглянуто в наукових працях І. Гриценко, І. Зимньої, О. Квітка, Н. Хорошилової, А. Adabaş, Н. Kaugin та інших.

Постановка завдання. Метою статті є – визначити поняття «компетентність культурного самовираження» та розглянути характерні особливості її розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Компетентність на думку І. Зязюн це – де компетентність людини виступає як набута властивість та продукт власної життєвої активності особистості, ініційованої процесом освіти [3].

Компетентності – це якості, набуті завдяки проживанню ситуацій, рефлексії досвіду [2]. Під цими якостями науковці розглядають: знання, навички, здібності, стереотипи, поведінки, зусилля і т. ін.

Знання – це добірка фактів, необхідних для виконання конкретної роботи. Знання – ширше за навички поняття. Знання є інтелектуальним контекстом, у якому працює людина.

Навички – це володіння засобами й методами виконання певного завдання. Навички виявляються в широкому діапазоні: від фізичної сили та вправності до спеціалізованого навчання. Загальним для навичок є їхня конкретність.

Здібності – вроджені здібності до виконання конкретного завдання. Здібності також є приблизним синонімом обдарованості.

Стереотипи поведінки – видимі форми дій, що їх вживають для виконання завдання. Поведінка містить успадковані й набуті реакції на ситуації та подразники. У нашій поведінці відбиваються наші цінності, етика, переконання й реакції на навколишній світ. Коли людина демонструє впевненість у собі, формує з колег команду або виявляє схильність до дій, тоді її поведінка відповідає вимогам спільноти.

Зусилля – це свідоме застосування ментальних і фізичних ресурсів з певною метою. Зусилля є підґрунтям робочої етики, адже можна пробачити брак таланту або помірні здібності, але ніколи – недостатність зусиль. Без зусиль людина нагадує сповнені здібностей вагони без локомотива, що мляво стоять на рейках.

Компетентність культурного самовираження на думку К. Дмитренка [2] це – здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва. Ми підтримуємо думку автора, що компетентність культурного самовираження передбачає глибоке розуміння власної національної ідентичності, як підґрунтя відкритого ставлення й поваги до культурних надбань та їх традиційних форм усіх держав та народів нашої цивілізації.

Проаналізувавши великий пласт наукових та освітніх джерел що до сучасних підходів вивчення трудового навчання та технологій у школі можна

вказати, що в українській педагогіці акумульовано значний багаж педагогічних технологій котрі дають можливість розвинути в сучасній молоді компетенцію культурного вираження, особливо це проявляється під час вивчення народних традиційних технологій декоративно-ужиткового мистецтва, зміст яких закладений у актуальних програмах цих предметів. Одним з базових і дієвим методом, на нашу думку, виступає метод проектів. Саме використання цього методу дає можливість під час конструкторського етапу дитині реалізувати власний потенціал самовираження при створенні власних оригінальних рішень, композицій, форм та ін.

У навчальній програмі з технології компетентність культурного самовираження визначається як компетентність усвідомлення та вираження культури. Вказана ключова компетентність формується у процесі засвоєння навчального модуля «Техніки декоративно-ужиткового мистецтва» – учні вивчають техніки декоративно-ужиткового мистецтва, як відображення культурної спадщини українського народу. Під час виготовлення виробів декоративно-ужиткового мистецтва в учнів є можливість реалізувати власне самовираження через цінності та трудові традиції української культури.

На нашу думку практичні методи навчання виступають одними з найбільш дієвих під час розвитку компетентності культурного самовираження. На заняттях з технологій під час створення і виготовлення виробів.

Практичні методи навчання це – методи які використовують для безпосереднього пізнання дійсності, поглиблення знань, формування вмій і навичок. До них належать: вправи, лабораторні, практичні, графічні й дослідні роботи [5].

Ми зазвичай використовуємо ці практичні методи навчання на заняттях з технології під час реалізації навчального модуля «Техніки декоративно-ужиткового мистецтва».

Для розвитку компетенції культурного самовираження у ході проектної діяльності під час конструкторського етапу застосуємо дослідні роботи (дизайн аналіз аналогів), у ході конструкторського етапу дієвими будуть графічні роботи (розробка початкових ідей, оцінка ідей для вибору найдосконалішої, детальне відпрацювання кращої ідеї), а під час технологічного етапу скористаємося практичними роботами (виготовлення та оздоблення виробу).

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. В цій статі ми розглянули основні положення теми характерні особливості розвитку компетентності культурного самовираження в учнів старших класів на уроках технологій з використанням практичних методів навчання.

І, дійшли висновку, що компетентність культурного самовираження – це складний понятійний конструкт, що включає знання, навички та підходи до міжкультурного спілкування на основі розуміння і поваги до оточуючих їх

ідей, де самовираження втілюється через різні галузі мистецтва та культури. Для того щоб ефективно розвивати компетентність культурного самовираження на заняттях з технології необхідно застосовувати практичні методи навчання, а саме: дослідні, графічні та практичні роботи.

Список використаних джерел:

1. Бойчук Діана. Культурна компетентність особистості. Науково-методична робота. URL: <https://sno.udpu.edu.ua/index.php/naukovo-metodychna-robota/107-problemy-i-perspektyvy-rozvytku-osvity-khkhi-stolittia-18-19-lystopada-2021-r/840-kulturna-kompetentnist-osobistosti>
2. Звичайні форми роботи – новий підхід: розвиваємо ключові компетентності: метод. посіб. / К.А. Дмитренко, М.В. Коновалова, О.П. Семиволос, С.В. Бекетова. Харків: ВГ «Основа», 2018. 119 [1] с.
3. Зязюн І. Філософія педагогічної дії: монографія. Черкаси: ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2008. 608 с.
4. Лей Сяо. Визначення поняття «компетентність культурного самовираження». Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія». Харків, 2019. Вип. 62. С. 120-126.
5. Фіцула М.М. Педагогіка. Вид-я 3-є, стереотипне. Київ: «Академвидав», 2009. 560 с. URL: https://pidru4niki.com/1939051434986/pedagogika/praktichni_metodi_navchannya

УДК: 378.016:338.488.2

*Надія Василівна Дупак,
канд. пед. наук, доцент кафедри
професійної освіти, трудового навчання та технологій
Рівненського державного гуманітарного університету,
(м. Рівне, Україна)*

ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Ринок праці потребує кваліфікованих, з високим рівнем компетентності, фахівців готельно-ресторанної справи, які відповідають новітнім тенденціям сучасного розвитку готельно-ресторанної справи. Відповідно до цього необхідно удосконалювати і формувати новий зміст підготовки фахівців та інноваційний стиль їхньої діяльності.

При значній кількості випускників вищих і середніх професійних освітніх закладів, готельно-ресторанні підприємства мають дефіцит у кваліфікованих

ЗМІСТ

Бірук Н.П. Реалізація технології проектного навчання у процесі трудової підготовки учнів наукового ліцею.	3
Герасименко О.А., Байрак Ю.А. Теоретичні аспекти розвитку уміння виготовлення виробів декоративно-прикладного мистецтва в учнів 10-11 класів на уроках технологій з використанням інструктажів.	6
Герасименко О.А., Грицина І.М. Базові засади розвитку творчої уяви в учнів 10-11 класів на уроках профільного навчання з використанням методів проєктування.	11
Герасименко О.А., Коваль В.В. Теоретичні основи формування практичних навичок втілення проектного задуму в учнів старшої школи в процесі профільного навчання з використанням мультимедійних засобів.	17
Герасименко О.А., Савчук М.С. Характерні особливості розвитку компетентності культурного самовираження в учнів старших класів на уроках технологій з використанням практичних методів навчання.	24
Дунак Н.В. Формування практичної компетентності майбутніх фахівців з готельно-ресторанного обслуговування у процесі професійної підготовки у вищому навчальному закладі.	27
Лісова С.В. Особливості функціонування єдиного освітнього простору в епоху інтеграції і глобалізації освітніх систем.	31
Мойсеєць К.В. Організація дистанційного навчання при викладанні фахових дисциплін спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології).	35
Павленко В.В. Технологічна карту уроку “Технології”: проблеми розробки.	39
Пісна Т.М. Імідж як складова індивідуального стилю діяльності сучасного викладача.	45
Саванчук О.А. Роль графічної підготовки та дизайну у становленні молодого вчителя технологій.	48
Савченко Л.О. Педагогічна діагностика оцінювання якості знань студентів у закладах освіти.	52
Савчук П.П., Петрівський Я.Б., Савчук Л.А. До питання про якість професійної підготовки фахівців у ЗВО.	48
Симонович Н.В. Методика професійного та профільного навчання майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи як педагогічна проблема.	58
Симонович Н.В., Гуцалюк С.В. Теоретичні основи розвитку загально-трудова умінь учнів 8-9 класів на уроках трудового навчання із використанням дидактичних ігор.	63
Симонович Н.В., Мельник М.А. Теоретичні основи формування проєктно-технологічної компетентності учнів 10-11-х класів при вивченні предмету “Технології”.	68
Симонович Н.В., Ярмолка Н.В. Теоретичні основи формування інформаційно-цифрової компетентності учнів 10-11-х класів при вивченні предмету “Технології”.	73

Фещук Ю.В., Борейко Н.С. Теоретичні аспекти розвитку графічних вмій учнів старших класів на заняттях предмету “Технології” з використанням практичних методів.	79
Фещук Ю.В., Глемба М.Б. Теоретичні основи розвитку просторового мислення учнів старшої школи на уроках креслення з використанням графічних задач.	84
Фещук Ю.В., Зайко М.О. Теоретичні аспекти розвитку екологічної грамотності учнів старших класів на заняттях профільного навчання засобами інформаційно-цифрових технологій.	88
Фещук Ю.В., Мосійчук С.А. Теоретичні аспекти формування графічної компетентності учнів закладів професійно-технічної освіти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.	93
Фещук Ю.В., Шоботенко Р.О. Теоретичні основи організації самостійної роботи учнів старших класів на заняттях профільного навчання засобами інформаційно-комунікаційних технологій.	98
Шурин О.І. До питання професійної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування.	101
Шурин О.І., Войтович Т.М. Актуальний стан розвитку критичного Мислення учнів 8-9 класів на уроках трудового навчання.	104
Шурин О.І., Волошук В.В. Розвиток творчого потенціалу учнів старшої школи в процесі профільного навчання.	112
Шурин О.І., Жабчик В.Б. Теоретичні основи розвитку професійно-пізнавальних інтересів учнів 10-11 класів на уроках технологій з використанням інноваційних методів навчання.	117
Шурин О.І., Жупило О.Л. Формування дизайнерських знань та умінь учнів 10-11 класів в процесі профільного навчання.	121
Відомості про авторів.	126

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ
ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ**

**Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції
(26-27 квітня 2023 р.)**

Упорядники: *Світлана Валеріївна Лісова,
Юрій Вікторович Фещук,
Олександр Анатолійович Герасименко,
Надія Василівна Дупак,
Наталія Василівна Симонович,
Олена Іванівна Шурін.*

Друкується без редакційної правки

Технічний редактор: Т.К. Хильчук,
Коректор: Н.Р. Скачук.

Здано до набору 15.03.2023 р. Підписано до друку 24.05.2023 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 9,79.
Обл. вид. арк. 4,55. Замовлення № 218/1. Наклад 100.

Адреса: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 39
Рівненський державний гуманітарний університет,
кафедра професійної освіти, трудового навчання та технологій
(тел. 0362-40-75-80; e-mail: kpotnt@rshu.edu.ua)